بسم الله الرحمن الرحيم

AKLIN REHBERİ DİLDİR; DİLİN REHBERİ KUR'AN'DIR

- Annesinden yeni doğmuş bir bebeğe kola, içki, şerbet, gazoz, meyve suyu, et suyu, çorba vb. şeyler verildiğinde o bebek anne sütünü emdiği iştahla bunları da içer mi?
- Bebeklerin anne sütü ile tanışmaları doğduktan sonra mı yoksa anne karnında mıdır?
- Bebeklerin hangi duyuları, hangi aylarda oluşur?

Bebeklerin duyuları gebeliğin daha ilk haftalarından itibaren gelişmeye başlar. Bu dönemde stresten olabildiğince uzak durun. Stres; kanınızda dolaşan maddelerde belirgin değişiklikler yapar. Sinirli ve gergin hamileler, kan dolaşımındaki kortizol ve adrenalin yolu ile bebeklerine de bu stresi iletir. Bebeğinize sevginizi, ilginizi göstermek için doğumu beklemeyin. Karnınıza yavaş yavaş dokunmak, masaj yapmak sizi gevşeteceği gibi bebeğinizin de gelişen duyularını uyarır. Bebeğinizle konuşun, ona sakin şarkılar söyleyin, hikayeler anlatın ve hatta belli ton ve ritimde müzik dinletin.

İşte bebeklerin anne karnında başlayan duyu gelişimi:

1. *Dokunma duyusu:*

Gelişen embriyonun ilk oluşan hissi; dokunma duyusudur. Gebeliğin 8. haftasında başlar. Dokunmanın ilk hissedildiği noktalar; ağız çevresi ve yanaklardır. Gebeliğin 12. haftasına doğru el ayaları ve genital bölgede dokunma hissini algılayan sinirler gelişir. Karın derisi ve kalçalar gebeliğin 17. haftası civarında dokunma duyusunu algılamaya başlar. Bu duyusal değişmenin en iyi göstergeleri fetusun kendi yüzüne dokunması ve parmak emmeye başlamasıdır.

Gebelik 32. haftaya ulaştığında kafanın tepesi dışında tüm vücut bölgeleri artık dokunma duyusuna hassas hâle gelmiştir. Son aya gelindiğinde bebek rahim duvarına sık sık değmeye başlar. Bu nedenle dışarıdan yapılan okşama ve hafifçe vurma hareketleri bebek derisindeki milyonlarca dokunma sinir ucunu harekete geçirir ve bebek tekmeleyerek cevap verir, hareket halinde ise aksine sakinleşir. Aynı durum doğumdan sonra da geçerlidir. Ağlayan bebeği kucağınıza alıp sarıldığınızda susmasının nedeni budur.

Dokunma, sarılma, ten teması çok önemlidir. Böylece bebeğin etrafını algılaması ve güven duyması sağlanır. Prematüre doğumlarda 'kanguru bakımı' denen yoğun sarılma ve dokunma şeklinde olan bir yöntem ile duyular harekete geçirilir, enfeksiyonlar azalır, can kayıpları azalır ve sağlıklı yaşama şansı artar.

2. *Tat alma hissi:*

Gebeliğin 12-15. haftalarında fetusun dilinde tat alma cisimcikleri oluşur. Anne; sarımsak, kahve, vanilya gibi kuvvetli kokulu yiyecekler tükettiğinde bebeğin içinde yüzdüğü amniotik sıvı bu tatların güçlü moleküllerini taşır ve bebek bunları algılar. Anne tatlı bir şey yediğinde bebeğin yuttuğu amniyon sıvısı miktarının arttığı görülmüştür. Annenin gebelik sırasında yedikleri bebek tarafından algılandığı için daha anne karnında damak tatları oluşur ve besin tercihleri şekillenmeye başlar. Beslenmesi doğru olmayan çocukların anne karnında iken bu uyaranları aldıkları düşünülür.

3. Koku hissi:

Bir fetusun burnu 11 ile 15. hafta arasında gelişir, olfaktor sinir (kokuyu burundaki alıcılardan beyne taşıyan sinir) gebeliğin 13. haftasında beyin bağlantısını sağlar. Gebeliğin 28. haftasından sonra burnu tıkaç gibi kapatan dokular kaybolur, koku alma ve reaksiyon verme başlar. Özellikle son 3 ayda yediğiniz, içtiğiniz veya kokladığınız kuvvetli aromalar bebeğiniz tarafından algılanır. Koku hava ile iletildiği için anne karnında hava olmadığından fetusun koku almadığı düşünülebilir. Ancak bebeklerin daha doğumda çok kuvvetli bir koku alma duyuları olduğu bilinir. Önceden hiç koklamadıkları halde anne sütünün kokusunu alır ve gözleri kapalı da olsa memeyi bulup emerler. Bu, koku alma hissinin gebelik sırasında geliştiğinin kanıtıdır.

4. İşitme duyusu:

İç kulak, kanal ve dış kulak şeklinde gelişen işitme sistemi, sinirsel bağlantının da sağlanmasıyla çalışmaya başlar. Kulaklar gebeliğin 8. haftasında oluşmaya başlar ve 24. haftasında şekillenmiş olur. 6. aydan itibaren bebek işitmeye başlar. Annesinin bağırsak sesleri, kan akımının çıkardığı ses, hatta annesinin kalp atışları algılar. Hamilelik ilerledikçe annesinin konuşma sesini bile algılar. Anne sesinden etkilenerek kalp hızını ve hareketlerini değiştirebilir. Anne sakince konuştuğunda bebek de sakinleşir ve kalp atışları yavaşlar. Özellikle 24 haftadan sonra şiddetli gürültülerde bebek sıçrar ve bazen arkasından hıçkırmaya başlar. Anne karnındaki bebeklere derin sesleri olan, fazla yüksek seste olmayan müzikler ve tonlar dinletmek onları sakinleştirir. Bunu normal müzik dinletme şeklinde ya da tasarlanmış ve karnınıza uyan özel kulaklıklarla da yapabilirsiniz. Doğumdan sonra da işitme duyusu gelişmeye devam eder ve ilk 6 ay boyunca işittiği ses frekansı genişlemeye başlar.

5. *Görme duyusu:*

Görme duyusu en son gelişen duyudur. Gebeliğin 26. haftasına kadar göz kapakları kapalıdır. Kapalı olmasının asıl nedeni; arkasında gelişmeye devam eden ve başlangıçta ışığa çok hassas olan retinadır. 26 haftadan sonra bebek göz açıp kırpmaya başlar. Bebekler bu haftadan önce de kuvvetli ışıkları algılar ve tepki verir. Karnınızın etrafında parlak bir ışık dolaştırırsanız bebek gözleri kapalı olsa da ışığı algılar ve onu takip eder. Erişkinler rüya görürken REM (rapid eye movement) yani hızlı göz hareketleri olur. Gebeliğin son 3 ayında anne karnındaki bebeklerde de uyurken REM olur, muhtemelen onlar da rüya görür.

Bebekler ne zaman görmeye başlar?

Bebekler tam oluşmuş bir görme sistemi ile doğarlar ama fonksiyonları henüz tam değildir. Bebeğin ilk 2 ayki görüşü siyah-beyazdır, daha sonra renkli görmeye başlarlar. Odaklanma, derinlik hissi, el-göz koordinasyonu ve üç boyutlu yerleştirme özellikleri tam değildir, gelişmeye devam eder. Yaklaşık 6. ayda görmeye başlarlar.

Duyular anne karnında insana öğretilmektedir. Bu yüzden her bebek duyularını öğrenmiş olarak doğar ve işte buna *hudur-i bilgi* denir.

Duyularını anne karnında öğrenen her bebeğin doğal olarak en gelişmiş duygusu “tat alma” duygusu olur çünkü içinde yaşadığı fetus, anne ne yemişse onun tadına bürünür. Bu yüzden bebek çok çeşitli tatlara maruz kalır. O halde her bebek tatları ayırmayı, tatlar arasındaki farkı öğrenmiş olarak doğar.

Anne karnında parmağını emmeye başladığı için dokunma hissi ile tat alma hissini birlikte kullanmayı öğrenir yani dokunduğu ile tattığı arasında bağ kurabilir.

Bebek, duyularının zihindeki karşılıklarını bilemediği için her duyusu manipüle edilebilir.

Annesinden doğan her bebek, doğar doğmaz anne karnında öğrendiği duyularının üstüne ilk olarak "ses çıkarmayı" ekler. Buna göre her doğan bebekte "duyular + ses çıkarma" kabiliyetleri oluşur.

Anne karnındaki bebeğin sadece dış duyuları oluşmaz; acıkmak, korkmak, hoşlanmak, istemek gibi iç duyuları da oluşur. Sevilmeyi de öğrenmiş olarak doğar ama sevmeyi sonradan öğrenir.

Dokunma ve tat alma duyularını birlikte kullanmayı öğrenmiş olarak doğan her bebek, ilk olarak tat alma, dokunma ve görme duyularını birlikte kullanmayı öğrenir yani dokunduğunun tadının ne olduğunu ve nasıl göründüğünü öğrenir.

Bunlardan bağımsız olarak "ses çıkarınca" sesi ile bazı olay ve olgular arasında bir bağ olduğunu öğrenir; acıkınca ağlar, ağlayınca birinin kendisini doyurduğunu öğrenir. Bu aşamada bebek, aklını hep seslere arz eder. İster anlamlı ister anlamsız olsun etrafındaki sesler sadece sestir onun için.

Anne karnından çıktıktan sonra anne karnında eğitilmiş burnu, kokular arasındaki farkı öğrenir ama biraz yavaş öğrenir.

Anne karnından çıktıktan sonra duyularını birlikte kullanmayı öğrenir. Gördüğüne dokunur, dokunduğunu tadar.

İç ve dış duyularını birlikte kullanmayı çok kısa zamanda öğrenir ve öğrendikten sonra bunların ötesine geçmek ister. Birlikte kullanmayı öğrendiği duyularını aşırı bir iştahla kullanır. Hemen her şeyi duyularına arz eder.

Duyularının ötesinde bir kabiliyeti olduğunun farkına ilk olarak sesler ve nesneler arasında bir bağ olduğunu anlayınca varır. İşte o zaman farklı nesneler karşısında farklı sesler çıkarır fakat bunun olabilmesi için etrafında farklı nesnelere farklı sesler çıkaran varlıklar olması gerekmektedir.

Etrafında farklı nesneler karşısında farklı sesler çıkaran kediler varsa onları, köpekler varsa onları, şempanzeler varsa onları taklit etmeye çalışır; insanlar varsa da insanları. İşte ilk olarak o zaman "ana dilin" farkına varır.

Ondan sonrasında duyularını ve aklını bu dile arz eder yani "dil" aklın kılavuzu olur.

Belli bir yaşa kadar dildeki anlamlardan ziyade her kelime veya her cümlenin karşısına bir resim koyar yani ona göre "kelimeler", gördüğü resimlerin farklı sesleridir. Bu aşamada çocuğa iki, üç, dört dil aynı anda öğretilebilir ama çocuk hangi dili merkeze alarak etrafını algılayacağı ve ilişki kuracağı hususunda çok fazla bocalar (benim çocuklar gibi) çünkü o çocuğa göre "diller", tek bir resim karşısında farklı sesler çıkarmaktan başka bir şey değildir.

Tek bir dili konuşan çocuk, konuştuğu dilin “dil” olduğunun farkına daha çabuk varır. İşte bu farkındalık onda dilin bir resmin karşısında ses çıkarmak olmadığını, çıkarılan seslerin bir resim olmasa bile anlamlı olacağı bilincini oluşturur ve işte o zaman “dil” tamamen aklın kılavuzu haline gelir yani çocuk iç ve dış duyularıyla, “aklıyla DİLİ” BİRLİKTE KULLANMAYI ÖĞRENİR.

Duyularıyla aklının, aklıyla dilin arasındaki her bağı öğrenmeye çalışır ve bunu, hepsini birlikte kullanarak yapar.

İşte bu aşamada aklını diline arz eder ama dilini arz edeceği bir başka kılavuza şiddetle ihtiyaç duyar. Okullar işte bu aşamada devreye girer.

Etrafında dil ile akıl arasında kendisinden çok daha fazla ilişki kuran insanları gördükçe kendisi de dili ile aklı arasında çok daha fazla ilişki kurmak ister, bunun için kendisine bilmeden modeller seçer.

O aşamada model olarak kimi veya neyi seçmişse (birden fazla da olabilir) dili de aklı da ona göre şekillenir. İşte tam bu aşamada her insanın şunu bilmesi gerekir: Aklın kılavuzu dillerdir, dillerin kılavuzu ise Kur’an’dır çünkü Kur’an da bir dildir; tüm dillerin müheymini olan bir dil.

Kur’an, kelimelerden ve cümlelerden oluşmuş bir kitaptır.

O kelimeler dünyadaki tüm kelimelerin (var olan veya icat edilecek olan), o cümleler dünyadaki tüm cümlelerin (kurulmuş olan veya kurulacak olan) rehberidir, müheyminidir, aslıdır, ölçüsüdür.

Evet, her insan aklını bir dile arz eder çünkü diller insan aklını aşkındır, çünkü diller insan aklını kuşatır ama hiçbir akıl dillerin tüm imkânlarını hiçbir zaman kuşatamaz, kuşatsa bile bunların hepsini aklında tutamaz, tutsa bile bunların hepsini aynı oranda işlevsel hâle getiremez, işlevsel hâle getirse bile varlıkta aynı anda hepsine karşılık bulamaz.

İnsan, ağzından kelimeleri tek tek çıkarır, cümleleri tek tek kurar, oysa dil, kurulan ve kurulacak olan tüm cümleleri aynı anda bünyesinde barındırır, bu yüzden “dil” daima aklın rehberidir fakat “dil” denilen rehberler donuk değildir, manipüleye son derece açıktır, değişime kapalı değildir. Bu yüzden dile tüm değişimleri mümkün kılacak değişmez, donuk, eksilmez, artmaz bir rehber daha lazımdır… Ve İŞTE O KUR’AN’DIR.

Kusursuzluk sadece Âlemlerin Rabbi Allah’ın olabileceği bir şeydir.

الحمد لله رب العلمين

Ramazan Demir
22.07.2024